



RIIGIKOHUS

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEEGIUM

KOHTUMÄÄRUS

Kohtuasja number	5-25-7
Määruse kuupäev	27. juuni 2025
Kohtukoosseis	Eesistuja Villu Kõve, liikmed Julia Laffranque, Saale Laos, Nele Siitam ja Margit Vutt
Kohtuasi	Sulev Švilponise, Kaspar Kartanase ja Märt Põdra kaebused Vabariigi Valimiskomisjoni tegevuse peale
Menetlusosalised	Sulev Švilponis Kaspar Kartanas Märt Põder Vabariigi Valimiskomisjon
Asja läbivaatamise viis	Kirjalik menetlus

RIIGIKOHUS MÄÄRAB

1. Liita põhiseaduslikkuse järelevalve asjad nr 5-25-7, 5-25-9, 5-25-10 ja 5-25-12 ühte menetlusse.
2. Määrata liidetud põhiseaduslikkuse järelevalve asja numbriks 5-25-7.
3. Uuendada menetlus liidetud põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-25-7 põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 45 lõike 1 alusel.

1. Vabariigi Valimiskomisjon (VVK) pidas 12. juunil 2025 koosoleku, kus viibisid kohal VVK liikmed ja külalised. Koosoleku alguses keelas VVK esimees koosolekut salvestada (v.a VVK enda tarbeks helisalvestamine). Koosoleku neljas päevakorrapunkt käsitles hääletamissedeli teksti värvi ja turvaelementide kehtestamist 2025. aastal toimuvateks kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks. Neljanda päevakorrapunkti ajal arutluse all olevale teabele oli kehtestatud juurdepääsupiirang avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punkti 9 alusel. Seetõttu palus VVK esimees enne neljanda päevakorrapunkti arutamist koosolekult seal viibinud kaebajatel lahkuda. Kaebajad tegid seda pärast politseinike saabumist.

2. S. Švilponis esitas 16. juunil 2025 Riigikohtule kaebuse, milles taotles VVK 12. juuni 2025. a koosolekult eemaldamise õigusvastaseks tunnistamist ning valimistoimingute ja VVK koosolekute jäädvustamise õiguse andmist või jäädvustamise keelu aegsat avaldamist. Kaebus registreeriti Riigikohtus põhiseaduslikkuse järelevalve asjana nr 5-25-7.

3. K. Kartanas esitas 17. juunil 2025 Riigikohtule kaks kaebust, milles taotles VVK 12. juuni 2025. a koosolekult eemaldamise ja koosoleku salvestamise keelamise õigusvastaseks tunnistamist. Kaebused registreeriti Riigikohtus vastavalt põhiseaduslikkuse järelevalve asjadena nr 5-25-10 ja 5-25-9.

4. M. Pöder esitas 18. juunil 2025 Riigikohtule kaebuse, milles taotles VVK 12. juuni 2025. a koosolekult eemaldamise õigusvastaseks tunnistamist ning riigikogu valimise seaduse (RKVS) § 12 lõike 3, § 19⁴ jt valimiste vaatlemist reguleerivate sätete põhiseaduspärasuse hindamist. Kaebus registreeriti Riigikohtus põhiseaduslikkuse järelevalve asjana nr 5-25-12.

5. Kuivõrd taotlused ja väited asjades nr 5-25-7, 5-25-9, 5-25-10 ja 5-25-12 olulises osas kattuvad, liidab kolleegium põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) §-le 52 tuginedes põhiseaduslikkuse järelevalve asjad nr 5-25-7, 5-25-9, 5-25-10 ja 5-25-12 ühte menetlusse. Liidetud põhiseaduslikkuse järelevalve asja numbriks määrab kolleegium 5-25-7.

6. Kolleegium uuendab vastavalt PSJKS § 45 lg-le 1 kohtuasjas menetluse. Uuendamine on vajalik, sest liidetud põhiseaduslikkuse järelevalve asja lahendamisel tõusetub mh küsimus, kas kehtivad õigustloovad aktid (eeskätt RKVS kui konstitutsiooniline seadus (vt PS § 104 lg 2 p 2)) võimaldavad või ei võimalda põhiseaduspärasel moel VVK koosolekuid kinniseks kuulutada ning keelata vaatlejatel VVK koosolekuid salvestada.

7. Kolleegium kaasab menetlusse menetlusosalistena Riigikogu, õiguskantsleri, justiits- ja digiministri ja Vabariigi Valitsust esindava ministri (PSJKS § 10 lg 1) ning arvamuse andjana Vabariigi Valimiskomisjoni, lahendades pärast menetluse uuendamist nii põhiseaduslikkuse küsimuse kui ka liidetud põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-25-7 esitatud kaebused (PSJKS § 45 lg 3).

(allkirjastatud digitaalselt)